FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
AN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 153

CLEVELAND OHIO, TUESDAY MORNING, AUGUST 12, 1969

STEV. LXVII — VOL. LXVII

Antonia Pavlic 7-8-9
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

'Dan narodne sramote' beli rdeče glave v ČSR

Nasprotniki Sovjetske zveze in njenih podpornikov v ČSR pozivajo prebivalstvo ČSR, naj pokaže, da je 21. avgust "Dan narodne sramote"!

PRAGA, ČSR. — Že cele tedne širijo nasprotniki Sovjetske zveze in njenih podpornikov v vladi in Komunistični partiji ČSR vseh vrst letake, v katerih pozivajo prebivalstvo republike, naj pokaže jasno in očitno, da smatra 21. avgust 1968 za "Dan narodne sramote". Ta dan je Varšavska zveza poslala v državo-članico svoje oborožene sile "reševat" socializem. Tedanja vlada ČSR in tedanje vodstvo Komunistične partije je ta sovjetsko-satelitski nastop označilo za napad in zaprosilo ZN za pomoč.

Sovjetska zveza je pod pritiskom pasivnega odpora Čehov in Slovakov izpustila vodnike vlade in Komunistične partije ČSR, ki jih je prijela v Pragi in jih odpeljala v zapor v ZSSR, ter jih poslala nazaj v Prago, ko so podpisali z njo dogovor o ureditvi medsebojnih odnosov med ČSR in ZSSR. Kompromis je bil začasen, in letošnjo pomlad se je moral Aleksander Dubček, početnik "praške pomladi" in njen najbolj znan cvet, umakniti z vodstva Komunistične partije v korist konservativnejšega dr. Gustava Husaka. Tudi ta se Moskvi ni čisto uklonil, še vedno ni priznal, da je imela Moskva s svojim vojaškim nastopom proti ČSR lani prav. Zato pričakujejo, da bo moral tudi on kmalu iti z vodstva, ko pod sovjetsko zaščito vedno bolj dviga glavo stalinistično krilo v Komunistični partiji ČSR, na katerega čelu so L. Strougal, V. V. Bilak in Indra.

Predsednik zvezne vlade ČSR O. Černik je pretekli teden rotil javnost, naj ne izziva nesreče, naj ne posluša "nasprotnikov socializma" in naj ne kaže svojega protisovjetskega stališča na 21. avgusta. Podtalni letaki pozivajo k bojkotu vseh javnih prostorov in opoldne ta dan k petminutni splošni prekinitvi dela v vseh tovarnah, drugih podjetjih in pisarnah. Glavno glasilo Komunistične partije ČSR "Rude pravo" svari ljudi pred poslušanjem teh pozivov, ker da bodo oblasti trdo in odločno skrbele za "red in mir"!

Pogrešanega vohuna iščejo

WASHINGTON, DC. — Poučeni viri trdijo, da so prijeli polk. R. B. Rheaulta, bivšega poveljnika 5. posebne skupine — zelenih beret — v J. Vietnamu, ker je osumljen, da je pristal na "odstranitev" nekega domačina, ki je delal javno za 5. posebno skupino, na skrivaj pa za rdeče.

Če se zgodi nesreča, vam ne more nihče pomagati, če se niste držali prometnih predpisov.

Vremenski prerok pravi:

Večinoma sončno in milo. Najvišja temperatura okoli 80.

Novi grobovi

John "Hans" Schweizer

Nenadno je umrl na svojem domu na E. 76 St. John Schweizer, znani "Hans", bivši lastnik gostilne in kegljišča na Superior Avenue in E. 55 St., star 72 let, mož Josephine, roj. Puchalski, očim Petra Severnio, oče Anne Schweizer, brat Marie (v Švici), kjer je bil tudi on rojen. Pogreb bo iz Grdinovega pogreb. zavoda na E. 62 St. v četrtek ob enih popoldne na Lake View pokopališče. Truplo pokojnika bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob sedmih.

Severni Vietnamci prijeti pri vohunjenju v Laosu

VIETNIANNE, Laos. — Prometna nesreča je razkrila vohunsko mrežo Severnih Vietnamcev v Laosu. Laoške oblasti so izgnale iz države 6 Severnih Vietnamcev, uradnih predstavnikov, ki so bili zapleteni v vohunstvo.

Direktor laoške informacijske službe W. Pradich je objavil, da so bili Severni Vietnamci prijeti preteklo soboto, ko je trčil neki avtomobil v avtomobil hanojskega poslaništva. V njem so našli načrte obrambnih naprav glavnega stana gen. Vang Pao v Long Chien v severovzhodnem Laosu. Oblasti so prijele Severne Vietnamce in izjavile, da bodo s prvim letalom poslani domov.

Tudi bivše afriške francoske kolonije razvrednotile frank

PARIZ, Fr. — Ko so se francoske kolonije osamosvojile, so še obdržale vse gospodarske stike s Francijo in tako tudi francoski denar. Francija je to vpoštevala pri svoji devizni politiki, je obenem tudi širokogrudno podpirala svoje bivše kolonije.

Kolonije so zvesto sledile francoski devizni politiki. Pri vsaki devalvaciji franka v Parizu so razvrednotile v pariškem obsegu tudi svoj 'narodni frank'. To so storile tudi sedaj. Tako ima sedaj 14 afriških republik nov frank.

Javnost ni zadovoljna z vietnamsko politiko

Louis Harris je povprašal ponovno deželo, kaj meni o Nixonovi vietnamski politiki. Odgovori kažejo, da Nixon v tem pogledu izgublja v javnosti.

CLEVELAND, O. — Še v juniju se je izjavilo za Nixonovo vietnamsko politiko 47% povprašanih, proti njej pa 45%. Pretekli mesec se je položaj za Nixona v tem pogledu precej poslabšal. Njegovo vietnamsko politiko je odobravalo le še 38%, zavračalo pa jo je kar 52%. Ponovno povpraševanje v začetku tega meseca po Nixonovi poti v južno Azijo je položaj nekoliko popravilo, toda večinoma je še vedno nezadovoljna. Proti Nixonovi vietnamski politiki se je izjavilo 52% povprašanih, za njo pa le 44%!

Javnost na splošno ne verjame, da bi mogli po sedanji poti priti do hitrega konca vojskovanja v Vietnamu. Sicer odobrava javnost v razmerju 73:12 Nixonovo upanje, da bo mogoče do konca leta umakniti iz Južnega Vietnama 100,000 ameriških vojakov, toda le 36% povprašanih misli, da bo to mogoče izvesti.

Stališča, ki jih zavzema ameriška javnost do Nixonove politike, odražajo le delno stališče, ki ga zavzema do samega vojskovanja. Nixonovo politiko sodi vsak v glavnem s stališča, ali vodi k temu, kar smatra povprašani za najboljšo rešitev, ali ne.

Kanadčani prijeli in kaznovali ruski ribiški ladji

VICTORIA, B. C. — Kapitana ruskih ribiških ladij, ki so ju kanadske oblasti zasačile v 12-miljskem obalnem pasu, kjer je lov vsem tujim ladjam prepovedan, sta bila pred pokrajinskim sodiščem obsojena na $2,500 globe.

Rusko ribiško brodovje se je več dni mudilo ob obali Britske Kolumbije. Poleg ducata ribiških ladij je bila v brodovju tudi matična ladja, ki je prevzemala in predelovala nalovljene ribe.

Portugalska opozicija izključena od priprav za parlamentarne volitve

LIZBONA, Port. — Portugalska ima sicer sedaj režim predsednika Caetana, toda politični zakoni so ostali še zmeraj stari, poslabšala se je pa uradna razlaga teh zakonov.

Portugalska javnost je prišla že v začetku leta do sklepa, da režim pripravlja nove parlamentarne volitve. Režimska stranka Narodna unija se je namreč začela nanje pripravljati že v januarju. Opozicija je mislila, da bo sedanji režim zalagal stari volivni zakon tako kot Salazar, zato je začela organizirati volivne komisije, ki naj bi nabirale kandidate in jim pomagale pri kandidiranju. Zakon sicer ne dovoljuje opoziciji izrecno, da sme ustanavljati volivne komisije, toda pod Salazarjevim režimom jih je vendarle postavljala, akoravno niso v praksi kaj prida dosegli.

Sedanji režim dr. Caetana je pa začel zakon razlagati tako, da ne prenaša več, da bi opozicija postavljala volivne komisije. Državni pravnik je uradno objavil, da bo vse poskuse zatrl, prizadete politike pa kaznoval.

Z "liberalizacijo" ni torej na Portugalskem še nič. Vendar pa je skupina "Demokratična volivna komisija" kar na svojo roko postavila lokalne komitete in sedaj pričakuje, kaj bo režim napravil.

Kot se vidi, leze portugalska diktatura nazaj v stare navade. Zato nihče ne pričakuje kaj prida od novih volitev, ki so predvidene za oktober.

Nixon v Kaliforniji

SAN CLEMENTE, Calif. — Predsednik Richard M. Nixon je koncem tedna priletel sem v svoje novo bivališče, kjer bo ostal nekako en mesec na "delovnih" počitnicah. Med tem se bo nekajkrati podal v Washington na nujne službene opravke.

RDEČI SO NAPADLI 137 KRAJEV V J. VIETNAMU

V zgodnjih jutranjih urah so napadli rdeči 137 krajev in vojaških postojank v Južnem Vietnamu in s tem po vsem sodeč začeli svojo poletno-jesensko ofenzivo, ki naj bi trajala tja do konca septembra. Glavni boji so se vršili na področju severno in zahodno od Saigona proti meji Kambodže. V teh bojih je doslej padlo 250 rdečih in 26 Američanov.

SAIGON, J. Viet. — Včerajšnjim spopadom na področju severozahodno od Saigona je sledila v današnjih zgodnjih urah vrsta napadov na mesta in vojaške postojanke na v glavnem istem področju. Rdeči so napadli z raketami in minami 137 krajev, kak ducat pa nato še s pehoto. Pri napadih so sodelovale tri ali celo štiri rdeče divizije, proti njim pa nastopajo močne zavezniške sile, vsaj okoli 10,000 mož. V današnjih spopadih je bilo 26 ameriških vojakov mrtvih, 138 pa ranjenih. Rdeči so imeli 250 mrtvih. Izgube južnovietnamskih sil še niso znane. Vojaški vodniki še niso popolnoma gotovi, ali naj val današnjih napadov smatrajo za začetek napovedovane rdeče ofenzive ali ne. Ameriški državni tajnik W. Rogers, ki se je včeraj vrnil s svoje poti po Aziji, je dejal časnikarjem po razgovoru s predsednikom Nixonom v njegovem letnem bivališču v Kaliforniji, da po vsem sodeč še ne moremo govoriti o "končanju zatišja", ki se je začelo pred nekako 8 tedni.

Med napadenimi kraji so bila glavna mesta Saigon, Da Nang in Hue, tri glavna pokrajinska mesta in vrsta okrožnih in okrajnih središč. Najbolj zgoščeni so bili napadi na ozemlju severozahodno od Saigona proti meji Kambodže v tretjem korpusu. Na tem področju nastopajo verjetno tri rdeče divizije, zbranih pa je tam tudi najmanj 10,000 mož zavezniških sil. Rdeči so napadli tam pokrajinsko glavno mesto An Loc, ki leži 60 milj severno od Saigona, dalje Loc Ninh, okrožno glavno mesto 14 milj dalje proti severu. Močan je bil napad na glavni stan ameriških sil pri Quan Loi, 4 milje severovzhodno od An Loc.

Rdeči so napadli glavno mesto pokrajine Song Be, 80 milj severno od Saigona in pol ducata ameriških topniških postojank, ki varujejo to mesto.

Očitno je, da skušajo rdeči zavzeti vsaj začasno kako večje mesto in ga napraviti za "sedež" svoje "provizorne revolucionarne vlade", da bi svetu pokazali svojo moč. Doslej se jim to še ni posrečilo in izgleda, da imajo zavezniki trden namen to preprečiti rdečim tudi v bodoče.

Vojaško vodstvo v Saigonu je izjavilo, da kažejo obveščevalni viri na priprave večje rdeče ofenzive v avgustu in septembru, da pa sedaj kljub vsemu še ni mogoče preceniti položaja in rdečih namer.

Na Saigon so danes padle prve rakete po 19. juliju, prav tako na mesto Hue. V Saigonu ni bilo večje škode in ne človeških žrtev, v Hue pa je bil en Vietnamec mrtev, 3 pa ranjeni. Na področju prvega korpusa, ki se razteza kakih 200 milj južno od Demilitarizirane cone, je bil napaden skoraj vsak večji kraj in vsako ameriško vojaško oporišče, z glavnima stanoma marinskih divizij vred. Najobsežnejši in najštevilnejši so bili napadi na področju tretjega korpusa med Saigonom in mejo Kambodže.

Konjunktura, zaposlenost in brezposelnost

CLEVELAND, O. — Marsikoga moti vprašanje, kako to, da na eni strani začenjajo tovarne ustavljati obratovanje, na drugi strani pa raste zaposlenost, ki je v juliju dosegla zavidno višino skoraj 80 milijonov zaposlenih, pri čemur so bili vsi zaposleni povprečno nekaj nad 40 ur na teden, dočim je povprečna mezda na uro znašala $3.03.

Odgovor na gornje vprašanje daje stanje sedanje konjunkture. Konjunktura je dosegla greben že proti koncu lanskega leta, ni pa takrat še nihala. Sedaj je že začela nihati na nekaterih gospodarskih področjih, na primer v industriji. Tam se že opaža, da prodaja blaga ne gre več tako od rok, kot so podjetja pričakovala. Lep vzgled nudi avtomobilska industrija, o čemur smo poročali. Na splošno se da reči: zelo previdne so postale tiste industrijske panoge, ki proizvajajo konsumno blago. Nočejo več proizvajati kar na slepo srečo češ, kupci se bodo že javili. Zato v teh industrijskih panogah vlada previdnost, pa tudi nemir, kaj bo.

Na drugi strani so v polnem obratu vse industrijske panoge, ki proizvajajo surovine in pomožne obratne materijale. Te bi še povečale proizvodnjo, ako bi imele še kaj svobodne proizvodne zmogljivosti. Za kupce se ne bojijo. Vsa podjetja hitijo namreč z nakupom potrebščin za obratovanje, ker se bojijo, da bodo cene rastle še naprej. Zalagajo se s potrebščinami celo tista podjetja, ki omejujejo proizvodnjo, ker jim manjka kupcev. Tako se je zgodilo, da avtomobilska industrija omejuje proizvodnjo, zato se pa zalaga s potrebščinami za bodočo proizvodnjo. To je hotela izrabiti jeklarska industrija in začela dvigati cene, pa so se avtomobilske tovarne uprle. Njihov odpor pa nekaj pomeni za jeklarne. Avtomobilske tovarne spadajo namreč med največje potrošnike jekla, ki ga pa v sili lahko kupijo tudi v Evropi, ako jim domače cene ne konvenirajo.

Vse to mora roditi nihanja cen na grebenu konjunkture. Ni pa to nič novega, le mi smo krivi, ker na take stvari prehitro pozabljamo.

Ne opažamo še občutnejšega nihanja cen zunaj industrije, na primer v trgovini, prometu, gostinstvu, turizmu itd. Tam še nihče ne misli na nevarnost padca cen. Seveda se pa vsakdo zaveda, da bo do tega vsaj deloma prišlo že v jesenski sezoni. Jesensko nihanje cen spada že v tradicijo, ki se je nihče ne boji razen potrošnikov. Cene namreč ne samo padajo kot v turizmu, ampak še rajše rastejo, česar se dobro zaveda vsakdo, kdor ima posla na primer s prosveto. Glavne žrtve teh nihanj so starši šolarjev in dijakov.

Gospodarski položaj v neindustrijskih panogah je torej bistveno drugačen od stanja v industrijskih. Tam se še nihče ne boji krize, zato nihče ne misli na omejevanje obratov. To ima tudi svojo dobro stran: neindustrijske panoge še zmeraj požirajo brezposelne. Tako se je na primer letos opazilo, da kandidatje za poletno sezonsko zaposlitev letos niso bili v tako hudi zadregi za delo, kot so bili v prejšnjih letih. To je tudi vzrok, zakaj imamo trenutno okoli 80 milijonov zaposlenih.

To pa ne bo trajalo dolgo. Že v septembru bo začelo primanjkovati sezonskega dela, brezposelni pa tega ne bodo zmeraj čutili. V šole se bodo namreč vračali dijaki in študentje, njihova prazna mesta bodo pa lahko zasedali brezposelni. Če ne trajno, bodo vsaj začasno zopet pri kruhu.

Brezposelnosti ne čutijo vsi enako. Manj jo poznajo beli brezposelni kot črni, ženske delovne moči težje pridejo do dela kot moške. Mladina najde težje delovna mesta kot odrasli. To pa ni nič novega. To se ponavlja vsako leto, še celo odstotki med raznimi vrstami brezposelnih se letos niso dosti spremenili.

Letošnja izredna zaposlenost ima tudi svetlo stran: ker je mladina bolj zaposlena kot prejšnja leta, ne postopa in ne postaja plen demagogov, je ona letos manjša "rezervna armada" za razne nemire in izgrede. Seveda se tudi to stanje jeseni lahko hitro spremeni.

Zaenkrat se lahko tolažimo s tem, da se sedanje stanje zaposlenosti in brezposelnosti nekaj tednov ne bo bistveno spremenilo.

East Ohio Gas Company bo zvišala cene plinu

CLEVELAND, O. — East Ohio Gas Company, ki oskrbuje s plinom Cleveland in njegovo bližnjo ter daljno okolico, tudi Akron, Canton in Massillon, je dobila pravdo in z njo pravico do povišanja cen svojih produktov za nekako 15%. Včeraj je vložila prošnjo pri Ohio Public Utilities Commission za povišanje cen plina za nekako 14%, kar bi naj ji prineslo letno okoli 40 milijonov.

Povišanje je imela v načrtu že leta 1961, pa se je tedanji clevelandski župan R. S. Locher temu uprl in začel proti njej pravdo, v kateri je trdil, da bi East Ohio Gas Company lahko brez škode cene plina znižala za okoli 10 milijonov dolarjev letno, ne pa da jih zviša. Tožba je šla vse do zveznega vrhovnega sodišča, ki je končno odločilo v korist East Ohio Gas Company. Tako bodo v kratkem privatni potrošniki v Clevelandu in drugod plačevali za plin nekako 20% več kot doslej.

ZDA prve v boraksu

DALLAS, Tex. — Jugozahodni del ZDA je glavni producent boraksa na vsem svetu. Na drugem mestu je republika Čile.

Iz Clevelanda in okolice

Seja—

Klub slov. upokojencev s Holmes Avenue ima jutri, v sredo, ob dveh popoldne sejo. Po seji bo zabava, okrepčila. Vsi vabljeni.

Prvorojenec—

Mr. in Mrs. Frank Zalar, 1119 E. 177 St., se je rodil včeraj prvi otrok, ki so mu dali imeli Wm. Frank. S tem sta postala Frank in Frances Zalar s 15912 Huntmere Ave. četrtič stari oče in stara mati, Mr. in Mrs. Jim Logan s 738 Butternut Dr., Mayfield, pa prvič. Čestitamo!

SŠK vabi k tekmam—

Slovenski športni klub vabi svoje članstvo in prijatelje na tekmovanje v putt-putt v četrtek ob pol osmih zvečer na E. 222 St. in Euclid.

Cigarete in alkohol dražji—

Kakor hitro bo guv. J. Rhodes podpisal novi zakonski predlog o šolstvu, bodo cigarete dražje v Ohiu za 10%, alkoholne pijače pa za 5%. Predvidoma bo to že prihodnji ponedeljek.

Vpis v volivni imenik—

Kdor se je preselil, katera se je omožila in kdor je postal državljan, naj se gre vpisat v volivni imenik, oziroma spremenit svoj naslov ali ime jutri, v sredo na krajih v domači vardi. V 23. vardi je vpisovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue od 10. dopoldne do 2. popoldne in od 4. popoldne do 9. zvečer.

Nov, dvojen umor v nedeljo zaprepastil Los Angeles

LOS ANGELES, Calif. — V nedeljo so našli v njunem stanovanju v Silverlake okrožju umorjena 44 et starega Lena Le Bianca in njegovo 38 let staro ženo Rosemary. Mož je imel zasajen v prsi velik nož, žena pa je bila ponovno zabodena z bajonetom ali nečem sličnim. Na vratih hladilnika je bilo zapisano "smrt prašičem", umorjenemu pa na prsih "vojna".

Napis "smrt prašičem" so našli na vratih doma, kjer so v soboto našli umorjeno filmsko igralko Sharon Tate in štiri druge osebe. Policijski inšpektor K. J. McCauley, ki vodi preiskavo, je dejal, da ne vidi nobene prave zveze med obema umoroma.

Zadnje vesti

JERUZALEM, Iz. — Izraelska letala so včeraj napadla gverilska taborišča na Hermonu v Libanonu, do streljanja pa je prišlo tudi ob Jordanu in ob Sueškem prekopu.

HONG KONG. — Kitajska poročevalska služba je včeraj objavila, da je bil dosežen pri razgovorih med Kitajsko in Rusijo v Habarovsku na Amurju tehnični dogovor o plovbi po mejnih rekah in jezerih. Moskva je to objavila že dan preje.

LOS ANGELES, Calif. — William E. Garretson, 19 let stari fant iz Lancaster, O., ki je bil v soboto prijet v zvezi z umorom Sharon Tate in štirih drugih oseb v njenem domu, kjer je bil mladi fant za nekakega skrbnika, je bil včeraj izpuščen. Policija je izjavila, da nima nobenih dokazov, da bi imel izpuščeni kako zvezo z množičnim umorom.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$16.00 na leto; $8.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$16.00 per year; $8.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Friday edition $5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83 No. 153 Tuesday, Aug. 12, 1969

Kaj je počel Rogers v Aziji?

Stavimo, kar hočete, da se v naši deželi ni skoraj nihče zmenil za potovanje našega državnega tajnika Rogersa po Tihem oceanu. Javnost je le opazila, da je Rogers na potovanju ravno takrat, ko je Nixon tudi šaril po Aziji. Nixonova in Rogersova potovanja so se križala, Rogers je namreč obiskal tiste politične centre, ki jih Nixon ni vključil v svoj program.

Rogersa je pot peljala najprvo na Japonsko. Moral je tam skušati razgristi staro kislo jabolko: Okinavo. Na Okinavi živijo Japonci in japonski narod zmeraj bolj poudarja, da morajo njegovi rojaki na Okinavi priti pod japonsko suvereniteto. Načelno se s tem strinja tudi naša dežela. Načelnega spora torej ni nobenega, ovire so pa še vendarle tu. Ovire so v luči sedanjega razmerja vojnih sil na Tihem oceanu nerazumljive.

Amerika ne taji, da bi rada umaknila svoje oborožene sile z zahodnega dela Tihega oceana. S tem je bistveno prizadeta varnost cele vrste držav: Japonske, Južne Koreje, Formoze, Filipinov, Južnega Vietnama, Indonezije, Tajske, Burme, Malezije, Avstralije ter Nove Zelandije. Tega nobena med gornjimi državami ne taji, ne izvaja pa tudi posledic, ki tičijo v umiku ameriških oboroženih sil. Doslednost bi od vsake od njih zahtevala, da ustvari svoj lasten načrt, kako varovati suverenost in neodvisnost pred edinim resnim in nevarnim nasprotnikom — rdečo Kitajsko. Vse po vrsti nimajo poguma, da bi se zagrizle v ta problem.

Premišljevanje o tem, kako bi se zavarovale pred rdečo Kitajsko, bi jih namreč takoj postavilo pred izbiro: ali naj vsaka sama zase skrbi za varnost ali pa naj se združijo v obrambne zveze. Te izbire se bojijo, pa jim je življenjsko potrebna. Da se ji izogibajo, je deloma kriva ameriška zunanja politika. V dobi pokojnega državnega tajnika J. F. Dullesa je na debelo sklepala obrambne pogodbe, pri tem pa zanemarila vprašanje, kaj naj se zgodi, ako pogodbenice ne bodo izpolnjevale svojih obvez. Amerika je morala in mora to zanemarjanje sedaj drago plačevati. Nobena naša zaveznica v Aziji ni po lastni inicijativi pri volji primerno skrbeti za svojo varnost. Vsaka se zanaša v prvi vrsti na ameriško pomoč. Do sedaj se v tej špekulaciji še ni motila. Čas je pa hitro pokazal, da je to breme za Ameriko pretežko, zato se ga hoče znebiti, odnosno ga omejiti na znosno mero.

Iz vsega tega je nastalo v vzhodni Aziji začuda zmedeno ravnovesje obrambnih sil. Domače obrambne sile praviloma nikjer ne zadostujejo, ameriške pa kmalu ne bodo več na razpolago. To nevarno stanje še zmeraj ni nagnilo posameznih azijskih držav, da bi zares mislile na lastno varnost. Večkrat postopajo naravnost nerazumljivo. Vzemimo na primer Japonsko.

Japonska je danes po svoji gospodarski moči tretja država na svetu. Pred njo sta le Amerika in Sovjetska zveza. Njeno gospodarstvo je dosti močno, da prenese vsako samostojno narodno obrambo, pa se vendar krčevito drži obrambne pogodbe z našo deželo, obenem pa hoče zmanjšati svoje obveze do pogodbe. Otok Okinava je na primer naši narodni obrambi nujno potreben, ako hoče varovati tudi Japonsko. Pa vendar se japonska javnost razburja, kadarkoli misli, da gredo pravice naših vojaških postojank na Japonskem predaleč. Kje je tu doslednost?

Japonska je tudi članica Azijskega in pacifiškega sveta (ASPAC). Tam je v družbi z Južno Korejo in Formozo. ASPAC nalaga članicam dolžnost na vojaškem, političnem in kulturnem polju. Japonska bi rada vojaške obveze kar spregledala! Če bi prišla Južna Koreja ali Formoza v nevarnost, se bo Japonska čisto gotovo izmikala obvezam ASPAC. Če bi bila sama napadena, bi pa vztrajala, da morajo vse pogodbenice izvrševati svoje obveze.

Ako pozna torej Japonska "dvojno politiko" na obrambnem polju, kako bi mogli misliti, da je ne bi druge države posnemale? Ako propade sistem obrambnih pogodb, ki temeljijo na načelu solidarnosti, ali ne bo takrat Amerika prisiljena, da se bo omejila le na obrambo svobodne pomorske plovbe, kot se je na primer na Atlanskem oceanu?

Ko je Nixon potoval po Aziji in razlagal, kakšna bo naša nova zunanja politika v Aziji, mu je vsak posamezni azijski državnik praviloma stavil vprašanje: kako daleč misli Amerika pomagati varovati neodvisnost in suverenost njegove dežele? Nikoli ni bilo postavljeno vprašanje tako, da bi pomenilo: Kako daleč misli Amerika pomagati varovati 'skupno azijsko neodvisnost'? To je najbolj kočljiv zaključek v presoji Nixonovega potovanja po Aziji. Skušnje, ki si jih je Amerika nabrala v vietnamskem vojskovanju, bodo našim politikom z vso odločnostjo svetovale, da se ognemo vsaki obvezi, ki bi nam nalagala dolžnost, da jamčimo za usodo te ali one posamezne države.

V luči tega zaključka ne bo naši deželi preostalo nič drugega, kot da bo do dna revidirala vse svoje obveze v Aziji in jih postavila na tako osnovo, ki bo odgovarjala naši gospodarski, vojaški in diplomatski zmogljivosti, obenem pa glavno odgovornost za uspeh pogodbe naložila na rame zainteresiranih azijskih držav, ne pa na nas.

BESEDA IZ NARODA

Prof. Florijan Močilnikar

CLEVELAND, O. — V najlepših letih, šele štiri in štirideset let star, je sredi belih ameriških cest omahnil v smrt profesor Florijan Močnilnikar. Srečala sva se pred več leti, kmalu po njegovem povratku v Ameriko, potem, ko je mnogo let preživel v Franciji. Od tega slučajnega srečanja, pa vse do njegovega tragičnega konca, sem mogel spoznavati v njem veliko slovensko dušo, intelektualca, ki je v čudoviti obliki povezal ljubezen do Amerike, za katero se je boril, bil ranjen in trpel v drugi svetovni vojni, z ljubeznijo do slovenstva in dežele svojih staršev. V svojem predavanju v Narodnem domu je profesor Florijan Močilnikar na prelep način opisal svojo ljubezen, ki je rekel o sebi: "Jaz imam tri ljubezni: Ameriko, Francijo in Slovenijo." V Ameriki se je rodil, v Franciji je srečal svojo ženo Slovenko in si ustvaril dom, Slovenija pa mu je dala dobre starše.

Njegova ljubezen do slovenstva je bila praktičnega značaja. Nekoč mi je rekel: "Slovenec je tisti, ki za drugega Slovenca kaj dobrega naredi. Prof. Florijan Močilnikar je ljubil slovenskega človeka, takšnega, kakršen je, z vsemi vrlinami in slabostmi. Zato je povsod, koder ga je vodilo njegova življenjska pot, v Ameriki in drugod po svetu, iskal Slovence. Nedvomno ga ni bilo med nami, ki bi osebno poznal toliko Slovencev kakor Florijan. Zato je zadnje čase, kot izgleda, razmišljal, da bi se posvetil študiju emigracije. Njegovim načrtom pa je bil namenjen tragičen konec.

Prof. Florijanu Močilnikarju je tekla zibel v fari sv. Vida. Med vojno je začel študirati na University of Illinois, graduiral pa je na Kent State University of Ohio. Svoje študije je nadaljeval na univerzi v Berkley v Kaliforniji, kjer je dosegel "master of arts degree". Na univerzi v Berkley je srečal med svojimi profesorji velikega slovenskega rodoljuba Bogomila Vošnjaka.

Prof. Florijan Močilnikar je bil najbrže prvi ameriški Slovenec, ki se je odločil študirati na ljubljanski univerzi. Tam je nameraval študirati za doktorat iz zgodovine. Pisal je že tezo o zgodovini socijalističnega gibanja. Toda zaradi razmer v povojni Jugoslaviji je zapustil deželo in nadaljeval študije na Sorboni. V Franciji se je poročil in si ustvaril dom. Pred nekaj leti se je vrnil v Ameriko, kjer je v Clevelandu poučeval na Community College.

Bil je dobra duša, vedno pripravljen na usluge vsem in vsakomur. Zamere ni poznal. Čeprav mu ni bilo dano, da bi dokončal študije na ljubljanski univerzi, ni to omajalo njegove narodne zavesti. Ko so se odprle meje, se je leto za letom sam in z družino vračal na oddih v prelepo deželo pod Triglavom, v prelepe slovenske vasi, od koder so prišli njegovi starši. Veliki Vasi, od koder je prišel njegov oče, je pripomogel do nove ceste, rojstni hiši pa do električne napeljave.

Pred nekaj tedni sta Florijanova mama in sestra zdravnica obiskali Slovenijo in seveda tudi Veliko vas. Povsod, kamor sta prišli, so ju vpraševali ljudje, kdaj da pride Florijan. V knjigi usode pa je bil že zapisan tragičen odgovor: "Nikoli več."

Pred nekaj tedni se je Florijan še enkrat podal na Illinois University, kjer je pred mnogimi leti začel svoje študije. Na povratku v Clevelandu je omahnil sredi belih cest.

Pred nekaj meseci mi je Florijan zaupal svoj načrt: "V oporoki bom napisal, naj me pokoplejo v Moravčah, da bodo otroci vedeli, kje je pokopan njihov oče in bodo obiskovali njegov grob." Florijanu bi želeli, da bi se mu v zahvali za njegovo veliko ljubezen do slovenstva izpolnila njegova zadnja želja, da bi se še enkrat vrnil v svoje Moravče in našel svoj počitek v slovenski zemlji, kjer spe svoj večni sen njegovi pradedje.

Gospej soprogi, otrokom, očetu in materi, bratu in sestri in svojcem naše iskreno sožalje, Florijanu pa ohranimo hvaležen spomin.

Dr. Jože Felicijan

Ljubljanski reveži in bolniki so izgubili očeta

KANSAS CITY, Kans. — Kar je bil sv. Vincencij Parizu, je bil g. Ignacij Slana Ljubljani. Oba sta gledala v ubogih Kristusa. In letos 22. julija je nehalo biti srce, ki se je izčrpalo v službi ljubezni do bližnjega — g. Slana je odšel po plačilo, katero je obljubljeno vsem, ki žive zapoved ljubezni. Zadela ga je kap v kopalnici zvečer in našli so ga šele zjutraj ob devetih. Res, nenavadna smrt, hitra, a našla je gospoda pripravljenega — saj je sv. maša vendar najlepša priprava na srečanje s Sodnikom. Bog v svoji neskončni dobroti pokliče človeka k sebi, kadar je najbolj pripravljen — in to je rajni gospod vedno bil. Sveto obhajilo, ki ga je zjutraj prejel, mu je bila popotnica v srečno večnost. Za svetniške duše, ki hodijo po poti združitve z Bogom, je nagla smrt — vsaj za nekatere — velika milost. Hudobni duh nima časa jim staviti zanjk v poslednjih trenutkih...

Gospoda Slano so položili k večnemu počitku na Žalah 25. julija. Da so jokali ob odprtem grobu ljubljanski reveži, si lahko predstavljamo. Saj so se poslavljali od očeta, ki je ves čas po vojski neprestano skrbel za nje. Vse, kar je imel, je razdal med nje, do zadnje srajce. Še rjuhe je potegnil s svoje postelje, da jih je dal ponoči ubogim. Dobri prijatelji v Ameriki so mu dobili dobrotnikov. In leta in leta so romali živilski paketi iz Trsta v Ljubljano. Liga v New Yorku je tudi pošiljala ponošeno obleko. Vsega je bil g. Ignacij vesel in se prisrčno zahvaljeval v imenu svojih ubogih. V njih je vedno gledal Kristusa — ubožca... S kakim veseljem so ga vsako leto na Sveti večer obkrožali angeli, ko je hitel po temnih zakotnih ulicah proti stanovanjem svojih varovancev. Ves obložen s paketi je nosil svetonočno srečo v vse hiše. Njegova dobrota je prižigala čarobne lučke tudi v mrzlih srcih, da so zopet zagorele in zopet verovala v ljubezen. Posebno se je zavzemal za zapuščene sirote in vdove brez pokojnine. Sam Bog ve, koliko solz je otrl z lic trpečih. S svojo dejansko ljubeznijo je pošiljal pred seboj v nebesa zaklade, ki mu bodo zadostovali vso dolgo večnost.

Še bolj kot za telesa je skrbel g. Slana za duše ubogih. Bolniki v ljubljanski bolnici bi vedeli o njegovi ljubeči skrbi veliko povedati. Nad 40 let je bil njih kurat. Kakega kova je mož bil, lahko sami presodimo. Po prevratu je bil vstop vsem duhovnikom prepovedan, edino g. Slana je smel prihajati v bolnico. Koliko dobrega je storil v teh letih, si ne moremo niti predstavljati. Kolikim trpinom je bil vodnik in tolažnik! Kolikim, ki so že obupali nad vsem, je znal vliti novega poguma in upanja! Ljubeče jih je pripravljal na zadnji klic Gospodov, da so se vdali v voljo božjo. Gotovo je neštetim dušam odprl vrata nebeška v zadnjem hipu... Gospod kurat ni veroval v uradne ure — vsak trenutek je bil pripravljen vršiti v bolnici svojo svečeniško službo. Neka gospa, ki ji je bil dobrotnik, je to tako lepo povedala, ko nam je poslala poročilo o njegovi smrti.

"Pogrešali ga bodo bolniki, ker preko 40 let je opravljal težko in odgovorno delo. Bil je točen in ura ni bila njegov gospodar."

Koliko sorodnikov g. Slana zapušča, ne vemo. To pa nam je znano: Sedanja provincijalka slovenskih sester usmiljenk č. s. Justa Slana je njegova sestra. Nji in vsem očetom lazaristom ob izgubi dragega brata in sobrata naše sožalje! R. I. P.

S. L.

Obisk iz Argentine

CLEVELAND, O. — Pred par dnevi je prišel v Cleveland na obisk rev. Janko Mernik, izseljeniški duhovnik, ki že 25 let deluje v Buenos Airesu v Argentini. Mnogo ameriških Slovencev ga pozna, ker je delil z njimi težke dneve taborišč na Koroškem. V nedeljo, 17. avgusta, bo slavil v Collinwoodu svojo 25-lenico mašništva ter bo ob 10.30 daroval sv. mašo pri Mariji Vnebovzeti.

Vabimo njegove prijatelje in sotrpine iz težkih časov, da se skupaj z njim zahvalimo Bogu za varstvo in pomoč. V soboto zvečer mu bodo prijatelji in znanci priredili skromen sestanek z večerjo v farni dvorani pri Mariji Vnebovzeti. Zainteresirani kličite tel. 541-4256 (Knez Rudi).

Srebrnomašniku želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

J. G.

Slovenska nova maša v San Franciscu

SAN FRANCISCO, Calif. — Tudi pri nas smo imeli letos slovensko novo mašo. Obhajal jo je g. Viktor Lampe, redemptorist, sin Neže in pokojnega Viktorja Lampe.

Njegovo življenje je bilo, predno je dosegel čast mašništva, zelo pestro. Že kot mlad strežnik pri tukajšnji slovenski cerkvi Nativity se je navdušil za duhovniški stan. Študiral je v škofijskem malem semenišču, toda po par letih je izstopil in se vpisal na University of San Francisco. Pozneje se je posvetil študiju športa. Toda tudi na tem polju ni ostal dolgo. Ker mu je med tem umrl oče in je bilo treba skrbeti za osirotelo družino, je odprl pivnico in prodajalno pizze. Resno je mislil, da ustanovi svojo lastno družino, toda Bog je imel z mladim Viktorjem druge načrte.

Po 9 letih življenja v svetu, je stopil v semenišče redemptoristov v Oaklandu in je bil posvečen letos dne 21. junija v mašnika. Novo mašo je pel v cerkvi — baziliki Mission Dolores. Slovesnost je zelo povzdignil slovenski pevski zbor, ki je prepeval pod spretnim vodstvom pevovodje g. Šimenca same slovenske pesmi, med katerimi ni manjkalo "Novomašnik, bod' pozdravljen!" Posvetil ga je v isti cerkvi škof Merlin Guilfoyle, velik prijatelj našega naroda. Dasiravno je v škofiji malo Slovencev, se je g. škof toliko priučil slovenščine, da lahko bere v našem jeziku sv. mašo. Svojo naklonjenost do nas je hotel pokazati s tem, da se je osebno udeležil nove maše. Letos je obiskal Slovenijo in se ni mogel prečuditi lepoti naše domovine. O priliki svojega bivanja v Sloveniji je obiskal rojstno vas g. kanonika dr. Kraljiča in nekatere druge kraje, kjer je g. kanonik deloval.

P.

RAZMIŠLJANJE OB DVEH POTOVANJIH

GORICA, It. — Ni se zgodilo namerno, da sta istočasno potovalo po svetu 2 zastopnika dveh najmočnejših velesil na svetu: sv. oče Pavel VI., poglavar katoliške Cerkve, ki je največja moralna sila v današnjem svetu, in pa Richard Nixon, predsednik ZDA, ki so trenutno najmočnejša vojaška in gospodarska velesila. Obe potovanji sta sovpadali in obe sta imeli vsaka svoje značilnosti.

Pavel VI. je šel v Ugando v središče Afrike predvsem kot poglavar Cerkve, kot namestnik apostola Petra in kot Kristusov namestnik. Zaradi tega je njegovo potovanje imelo svojski značaj moralnega in duhovnega poslanstva. V tem okviru velja poudariti, da je sv. oče šel v Afriko zato, da tamkajšnjim ljudstvom pomaga na poti miru. Notranji spori in zunanji konflikti ogrožajo mir in s tem neodvisnost številnih afriških držav.

Trenutno pomeni največjo nevarnost vojna v Nigeriji med zvezno vlado in biafrskim ljudstvom, vojna, ki se vleče že dve leti, ki je povzročila že na milijone žrtev, posebno med otroki in starejšimi osebami, in ki ne more priti do pravične pomiritve. Vatikan se je v tej vojni zelo izpostavil s krščansko dobrodelnostjo do ene in do druge vojskujoče se strani. Toda sv. oče bi rad napravil še več, rad bi spravil obe sprti strani, da bi se med seboj pomirili.

V ta namen je izrabil svoj obisk v Kampali v Ugandi, da je imel razgovore z zastopniki zvezne nigerijske vlade in z zastopniki biafrskih bojevnikov. Ukradel je čas spanju in počitku za te razgovore. Vidnega uspeha ni dosegel, čeprav so nekateri že napovedovali, da bo prišlo do mirovnih razgovorov med obema zastopnikoma. Vendar, čeprav za sedaj ni bilo vidnih uspehov, je s svojim delom Pavel VI. znova izpričal svojo veliko ljubezen do afriških narodov in do miru v svetu.

Potovanje Pavla VI. v Ugando je bilo tudi potovanje očeta vseh kristjanov in vseh ljudi. V duhu tega očetovstva je počastil ugandske mučence v svetišču, ki so ga zgradili protestantje njim na čast in tam skupaj s protestanti molil. Svoje očetovstvo je izpričal tudi do vseh ostalih Afričanov, saj je s svojim obiskom in s svojimi srečanji obsodil kakršno koli obliko ločenosti (apartheida) in rasnega razlikovanja. Jan Smith v Rodeziji in drugi beli možje v Afriki nimajo Afričanov za sebi enakovredne, Pavel VI. pa je bil med njimi kot eden izmed njih. Tako je ne samo z besedo, temveč še bolj z zgledom vlil afriškim ljudstvom zavest, da so tudi ona enakovredni člani človeške družbe. Po zgledu apostola Pavla je izpričal, da v božjem kraljestvu ni razlike med črncem in belcem, zato je vsem postal vse, da bi tudi črnce utrdil v božjem kraljestvu.

Iste dni kot Pavel VI. v Afriki je bil predsednik Nixon na potovanju v južni Aziji in v Romuniji. Potovanje ameriškega predsednika ni bilo tako zgodovinsko važno kot ono Pavla VI., vendar je tudi to potovanje imelo svoje značilnosti, predvsem v tem, kako so Nixona sprejemali po raznih prestolnicah. Povsod, kjer se je Nixon mudil v Aziji, so ga vlade lepo sprejele, toda povsod so bile tudi močne protiameriške demonstracije (Južni Vietnam, Indija, Pakistan, Tajska). Močne policijske sile so bile zaradi tega potrebne, da so krotile izzivače. Potovanje po Južni Aziji je bilo torej v znamenju oporekanja.

Čisto drugače pa je bilo v zadnji prestolnici, ki jo je Nixon obiskal, v Bukarešti v Romuniji. Na televizijskih zaslonih smo videli ogromno množico ljudstva, ki je povsod Nixonu vzkikala in mahala z zastavicami. Trdijo, da je v Bukarešti sprejelo Nixona pol milijona ljudi. Verjetno jih je bilo še več. Nikjer pa ni bilo opaziti kakih poicajev, ki bi ljudi odganjali in krotili.

Kaj se je zgodilo? V demokratičnih državah so Nixonu oporekali in mu žvižgali, v komunistični državi pa so mu pripravili spontan triumf. Kako si to razlagati? Zelo enostavno: v svobodnih državah južne Azije uživajo svobodo in so zaradi tega dovzetni za komunistično propagando, ki hujska proti Ameriki, v Romuniji so pa izkusili, kaj je sovjetski imperializem, in so zato v Nixonu pozdravili zagovornika neodvisnosti in svobode.

Kdor je lačen, zna ceniti kruh, kdor nima svobode, ta ve, kaj je svoboda.

Indirektni obtožbi, ki jo je zoper sovjetski imperializem izreklo romunsko ljudstvo s svojim toplim sprejemom predsedniku Nixonu, se pridružuje glasna obtožba, ki jo je prav te dni izrekel ruski pisatelj Anatolij Kuznecov. Ta je prišel s potnim listom v London in tam na lepem izginil. Čez nekaj dni se je oglasil in izjavil, da noče več domov. Pojasnil je tudi, zakaj. V pismu, ki ga je naslovil na komunistično partijo, piše: "Potem ko sem več let resno razmišljal, sem prišel do popolnega odklona marskizma-leninizma. Sodim, da je ta nauk popolnoma preživet, okostenel in neumen..."

V pismu na Zvezo sovjetskih pisateljev pa izjavlja: "Kot član Zveze sovjetskih pisateljev od leta 1959 sem napisal vrsto del, v katerih sem se skušal držati načel "socialističnega realizma". Toda ob vsakem delu, ki sem ga napisal, so postajali pogoji težji in bolj mučni zaradi omejitev, ki so mi jih stavili. Po dolgem razmišljanju in obilnih izkušnjah sem spoznal popolno popačenost, neumnost in reakcionarnost "socialističnega realizma".

Potem pojasnjuje še, kako nevzdržni so pogoji, v katerih morajo delati sovjetski pisatelji v neprestanem strahu pred cenzuro in pred policijo. Nobeno njegovo delo ni izšlo takšno, kot ga je napisal, ker vsako je cenzura "popravila". Svoje rokopise je moral zakopavati v zemljo, da mu jih policija ne bi našla. "Petindvajset let sem upal, da bom smel pisati in objavljati svoja dela brez vsakih omejitev in brez strahu. Prazno upanje... Končno ni vzdržal več. "Nisem mogel več pisati ne spati ne dihati." Ko se mu je posrečilo stopiti v svobodno Anglijo, je pretrgal z življenjem, ki mu je postalo nemogoče.

Trije možje so v teh vročih dneh z besedo in zgledom vsak po svoje govorili človeštvu. Vsi trije se ujemajo v enem: SVOBODA in MIR sta neprecenljivi dobrini za človeka.

K. G.

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Nekaj kratkih v teh vročih poletnih dneh

V dneh poletnih počitnic smo. Vroči, soparni dnevi niso nič kaj prikladni za resno umsko delo. V teh dneh ljudje tudi bolj malo berejo, mnogi sploh nič. Če pa že pogledajo časopis, imajo pa najrajši kratke novice, kratke vesti ali pa kaj zabavnega. Tako bi človek sodil na prvi pogled. Vendar mi je prav nocoj pripovedoval sosedov Janez, s kakšnim užitkom bere zgodbo o življenju dr. Janeza Evangelista Kreka. Knjiga, ki to življenje opisuje, nosi naslov: "Srce v sredini". Torej le ne smemo obupavati nad ljudmi, češ, saj nič več ne berejo.

Ko bo zgodovinar pisal o generaciji današnjih dni, jo bo imenoval "generacija na kolesih". V samem velikem Torontu pravijo, da število avtomobilov narašča letno za 100,000. Trenutno pravijo, da jih je v tej veliki torontski gneči ljudi in koles približno 850,000. Konec tedna, ko je bil 4. avgusta praznik, pravijo, da je odšlo iz Toronta na vse strani in se zopet vrnilo nazaj v mesto en milijon in pol vozil. Vse beži iz razbeljenih zidov, nad katerimi visi meglica umazanega zraka in vlage. Število poletnih hišic v letoviških krajih se tudi množi od leta v leto. Tako je za vsak petek in za vsako soboto značilen "beg iz mesta", v nedeljo pa mu sledi vračanje. Generacija na kolesih.

Nek slovenski predavatelj — tam doli v Agentini imajo sedaj zimske dneve in dolge večere — je govoril svojim poslušalcem o važnem vprašanju razmerja med mladino in starši. Takole je naslovil svoje predavanje: "Oče, spoštuj sina in hčer, da bosta dolgo in srečno živela na zemlji." Božja zapoved naroča sinu in hčeri spoštovati očeta in mater. Pa ima tudi omenjeni predavatelj prav; če oče in mati spoštujeta sina in hčer, bosta od njiju brez dvoma tudi žela spoštovanje. Vprašanje je samo, ali oče in mati vesta, kako je treba sina in hčer spoštovati?

Prijatelji misijonskega dela, zlasti slovenskih misijonarjev, se že pridno pripravljajo na letošnjo misijonsko nedeljo. To pripravljanje vodi Baragov misijonski krožek pri Mariji Pomagaj v Torontu. Člani ponujajo vstopnice in obenem nabirajo darove, misijonarji pa čakajo na uspehe, ki jih bodo rojaki dosegli na misijonsko nedeljo in nato razdelili po vseh daljnih deželah, kjer se trudijo za širjenje evangelija slovenski misijonarji. Bralec, če ti bo kdo ponudil vstopnico in te poprosil za darilo, ne odkloni!

Ko bodo te-le vrstice — misli poletnega večera — natisnjene v Kanadski Domovini, odšle po svetu v naselja slovenskih rojakov, bo za nami že X. SLOVENSKI DAN. Danes, ko to pišem, živimo še v upanju, da nam bo Bog naklonil lepega vremena, da bodo mogli prireditelji in nastopajoči izvesti svoj program. Še v našem glavnem mestu Ottawi so radovedni, ali bomo imeli to naše vsakoletno slavje ali ne. Zastopnik prvega ministra je prav nocoj telefonično poizvedoval, ali bomo v nedeljo praznovali ali ne. Obljubil je udeležbo, seveda samo za primer, da ne bo zopet deževalo.

Ko je človek stopil na Luno, pravijo, da se je začela odpirati nova knjiga. Svobodna Slovenija je v svojem uvodnem članku zapisala: "Zgodovina je zapisala neizpodbitno dejstvo, da je človek, ki je prvi stopil z Zemlje na drugo nebesno telo, izšel iz svobodne družbe. Čeprav je Armstrongova, Aldrinova in Collinsova zmaga v vesolju last vsega človeštva, to dejstvo ostaja neizpodbitno." Samo v svobodi, kjer človeški duh ni vklenjen, je mogoče zasnovati in izpeljati nekaj tako velikega.

"ZBORNIKI 1969" težko pričakovane knjige. Res so se zamudili. Obseg knjige bo verjetno to nekoliko opravičil, ker res ni lahko zbrati toliko materijala, ga natipkati in natisniti vse v kratkem času enega leta. Pri nabiranju snovi je morala potovati korenspondenca po vseh kontinentih sveta. In pošta v raznih deželah — verjetno kar v vseh — ni tako hitra, kot je bilo vozilo proti Luni. Stroški so tudi vsako leto višji, število kupcev, ki bi segali po njih, ne raste. "ZBORNIKI 1969" so že v tisku.

Zadnje dejanje trpečega patra Pija. Znani italijanski pater Pij, ki je imel vtisnjene Kristusove rane in je slovel kot jasnovidec, se je malo pred svojo smrtjo pismeno zahvalil papežu Pavlu VI. za njegove jasne in odločne izjave v okrožnici "Humanae vitae". Istočasno mu je sporočil, da daruje vse svoje trpljenje v njegov namen "zaskrbljen zaradi neposlušnosti nekaterih katoličanov". Por.

PROSIMO SPOROČITE!

Torontske naročnike lepo prosimo, da nam sporoče novo spremenjeno številko svojega poštnega okoliša, da bodo list hitreje prejeli.

Vsem prav lep pozdrav!

Uprava Ameriške Domovine

Slovenski dan uspel

TORONTO, Ont. — Deseti Slovenski dan v nedeljo, 10. avgusta, je bil eden najuspelejših. Več tisoč rojakov od vseh strani se je zbralo na letovišču, kjer je imel dopoldne župnik J. Kopač sv. mašo in lep cerkveni govor. Tokrat je bilo vreme kar v redu in program X. Slovenskega dne se je v redu začel.

Glavni govornik je bil P. Markeš, govoril pa je na kratko tudi predsednik Slov. narodnega odbora dr. Miha Krek iz Clevelanda.

Navzoči so bili predstavniki krajevne in zvezne vlade, ki so Slovencem čestitali k lepemu narodnemu praznovanju.

—o—

L. Ambrožič st.:

OBLJUBA DELA DOLG

LXXXV

Jaz sem ravno pred začetkom tega, kot poklican, prišel tja kot večkrat preje malo pogledat, kako delo napreduje in sem imel priliko komedijo ves čas opazovati. Naj povem, da so bili takrat delavci kar dobro plačani in se ni nihče nič pritoževal. Končno sta se porokovala s sedmorico, sedla na kolesa in odšla. Nakana se ni posrečila. Jaz sem pa že preje štiri od teh poznal in vedel, da so v trojkah, pri tej priliki sem pa osumil, da sodelujejo še one tri. In prav kmalu potem sem opazil, da sta dva od teh dva zaporedna večera, vsak posebej v temi pričakovala na sestanek tovariša.

V takem in enakem so potekali večeri, dnevi, tedni in meseci tja do mobilizacije jugoslovanske vojske. Že nekaj dni pred mobilizacijo smo opazovali, kako so nekateri oživeli in tekali sem in tja, še hujše delovanje je pa nastalo ob mobilizaciji in razpadu vojske. Med razpadom, po razpadu in še nekaj časa po laški zasedbi so imeli partizani, takrat še v trojkah, ne še v gozdu, precej proste roke. Vršili so organizacijo, propagando in zbirali orožje, katerega so odmetavali vojaki vračajoči se na domove, ter ga znašali v gotova skrivališča. Glavno njihovo delo je bilo v tem času, da so čimbolj omazali ljudi, ki so jim bili na poti, to je: najbolj načelne in katoliške javne delavce, duhovščino, najboljše družine in njihove posamezne člane, po mestih in deželi. Pošiljali so pismene ovadbe in zlagane obtožbe okupatorju za najbolj nedolžne ljudi, katerih so se hoteli znebiti, a so bile prilike take, da bi zgubili zaupanje pri ljudeh, če bi sami take ljudi odstranjevali. Zato so se poslužili okupatorja in si roke umili.

Na take načine so se pripravljali, se utrdili, ljudi pa ustrahovali tako, da so že lahko začeli javno nastopati. Vodila sta jih Rihar Franc iz Gabrja in Velkovrh Franc iz Vrhovcev. Kdaj je bil ustanovljen Dolomitski odred, ne vem, a vem, da je bil prvi njegov komandant, drugi pa politkomisar. Posrečilo se jim je dobiti več delomrzneževin takih, ki so upali pod vodstvom partizanov obogateti, ter na en ali drug način priti do lahkega življenja. Začeli so krasti, delati preiskave, ropati, ubijati, požigati in vse drugo najslabše.

V gozd k partizanom je odšel Suhadolc Fanc, mesar z Dobrove, s tremi sinovi. Karabinerji in sploh vsi Lahi so se zabarikadirali v župnišču in kasarni — hiši, katere lastnik je bil Jurij Tomšič iz Brezij — in se nič zmenili za pustošenje partizanov. Ljudstvo ni našlo zaslombe pri njih. Z grozo in strahom v očeh smo se najbolj znani in zanesljivi pri bežnih srečavanjih spraševali, ali je kaka možnost in način, da bi nekoliko zavarovali vsaj najbolj izpostavljene ljudi, kateri so bili v stalni nevarnosti, da jih oropajo in pobijejo. Nihče, kdor tega ni izkusil, si ne more predstavljati, koliko stahu in groze, pa dušnega trpljenja je moralo tiste čase najboljše in v vsem nedolžno ljudstvo prenašati. Veliko sem pretrpel po bolnicah skozi mesece in leta ob težkih boleznih in 14 operacijah, a odkrito povem, da vse hude telesne bolečine, ki sem jih moral prestajati, niso bile tako strašne, kot strah in duševno trpljenje tistih časov, ko sem se vse noči tresel v grozi in pričakovanju, kaj mi bo prinesla noč. Šele ko se je zasvital dan, sem utrujen zaspal. Pa ta strah nisem prestajal le za sebe, pač pa me je ravno tako skrbela vsa družina — žena in otroci. Saj smo zvedeli sedaj od tu, drugič od tam, kako so odpeljali vso družino v gozd ali jih pobili kar na mestu, nato pa hišo izropali.

Saj je bila prav v sosednji vasi, 20 minut od nas, odpeljana vsa družina 9 članov v gozd in tam pobita: Martinovčeva iz Sela — s staro materjo vred. Potem so hišo izropali vsega, kar se je dalo odtrgati ali sneti. Istotako je šlo tudi vse iz hleva in svinjakov, da ne omenjam perutnine itd. — Pa Mravljetovi na Brezovici, Bastičevi v Horjulu, Mužinovi s Št. Jošta in drugi. Kolika vrsta posameznikov, starejših in mlajših! — Ne vem za datum, kdaj so se odločii, da morajo nekoga pobiti in v našo okolico pognati še več strahu ljudem v mozeg in kosti. Zdelo se jim je, da strah popušča. Izbrali so dva moža in to sva bila posestnik Groš iz Dolenje vasi in jaz. Zvedel sem, da sem zopet, kot že prej nekajkrat, obsojen na smrt. Tako sporočilo je hudo zadelo. Kolikor sem mogel, sem se ob takih slučajih prepuščal božji Vsemogočnosti in molil: "O Bog, hude preizkušnje mi pošiljaš; prosim lepo, če je mogoče, naj se to ne zgodi. Če potrebuješ mojo žrtev. Te pa prosim za družino, da bo ostala dobra in Tebi vdana." — Čez nekaj dni po tem sem zvedel, da je bil ustreljen posestnik Groš. Pozneje nekoč sem šele zvedel, da so zbirali med njim in menoj, kdo naj pade... In izglasovali so njega.

Prvi večji "podvig" so partizani napravili v začetku maja 1942. Iz Ljubljane v Polhov gradec se je z nekako 30 avtomobili in nekaj motorjev peljala neka laška kolono. Med to kolono je bil tudi višji častnik — kolonelo. To so morali partizani že v naprej vedeti, ker smo čutili neko bolj živahno gibanje ofarjev že par večerov. Tako so bili precej dobro pripravljeni na sprejem Lahov, ko so se proti večeru vračali proti Ljubljani. Glavni napad so pripravili ravno pri nas. Zasede so naredili na Gradišču in tik na nasprotni strani na Urbanovčevem griču. Na vsaki strani so imeli po dva mitraljeza, nekaj strojnih pušk in navadnih pušk ne vem koliko. Tudi ne vem, koliko je bilo partizanov. Vem pa to, da če bi bili samo pri mitraljezih dobri strelci, bi ne odšel naprej po cesti niti en avtomobil in vse vojaštvo bi bilo pobito. Na obeh straneh tik nad cesto so jih čakali; na Gradišču je bila morda razdalja od ceste kakih 100 metrov, iz Urbanovega griča pa kakih 60 do 70 in popolnoma na odprti cesti. Cilj — nič kakšen. Pa so obrnili le tri ali štiri avtomobile; sem pozabil točno številko, in en motor. Lahov je padlo 19 in toliko jih je bilo tudi ranjenih v tej zasedi. Dočim je kolonelo in par vojakov bilo ustreljenih že pred Dvorom pri Polhovem gradcu. Vsi drugi avtomobili z vojaštvom vred so se odpeljali dalje v Ljubljano.

Partizani so vse — somišljenike — ne morem reči, ker jih ni bilo v naši bližini, razen družine "Bajtnega Johana", pač pa so bili oerovci (oprezne r..i) obvestili, naj odidejo proč, "da ne bodo od Lahov pobiti, ko se bodo vračali". Nam seveda tega ni nihče povedal in najmanj nismo slutili, kaj nameravajo. Pa sta bila dva mitraljeza postavljena le kakih 50 metrov od naše zgornje hiše — na griču za Urbanovcem, druga dva na Gradišču, pa dobrih 100 metrov zračne črte od nas. Mi tega nismo nič vedeli in tako se je zgodilo, da, ko je začelo pokati, smo bili še vsi doma. Potem smo šele bežali, ko so mimo trgovine že peljali prvi laški avtomobili. Bežali med točo krogel, ki so padale z obeh strani ceste in iz avtomobilov iz laških pušk. Piskale so mimo ušes in sekale cesto in zemljo tik poleg nas in sam čudež božji je bil, da ni bil nihče zadet. Nismo se čudili partizanim, da nas niso obvestili, ker smo bili pri njih zelo slabo zapisani in gotovo je bila njihova želja, da bi nas Lahi pobili in tako bi se znebili najhujših nasprotnikov na najlepši način. Zares smo se pa čudili bližnjim sosedom, ki so vedeli, kaj se pripravlja, in dobili so naročilo, na beže, pa nam nihče ni tega povedal, nihče nas ni opozoril. Seveda smo jim to že takrat odpustili, saj nismo vedeli za razloge, ki so jim to branili, a pozabiti se pa to ne da. Preveč resna zadeva je bila, da bi se pozabila, preveč se je to vtisnilo v srce. Komu naj še potem človek zaupa, kje išče prijatelja? — Če je bila to boječnost, je bila vsekakor prevelika, pretirana in ne vredna prijatelja in soseda. Bog bodi zahvaljen, da se je tako izšlo, da smo še živi.

(Dalje)

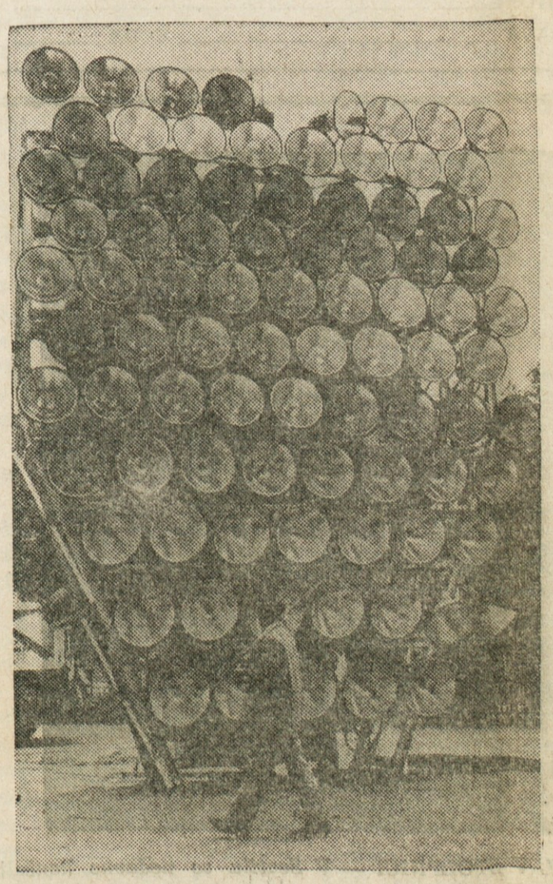

BO DOVOLJ SVETLO? — Slika kaže skupino močnih žarnic, ki bodo s tremi enakimi od drugih strani razsvetljevale športni stadion v Stuttgartu na Nemškem.

—o—

Vesti iz Slovenije

Kavčič-Ribičič

Stane Kavčič, sedanji predsednik vlade SR Slovenije v Ljubljani, je po izvoru tekstilni delavec. Bil je v SKOJu in v Partiji že pred vojno in na visokih partijskih položajih pozneje. Bil je predsednik sindikatov v Sloveniji. Torej proletarec in komunist, toda o njem ni znanega nič čudovitega. Ribičič, sedanji predsednik zvezne vlade v Beogradu, je malomeščanski otrok — oče mu je bil učitelj in pisal je pesmi za mladino. Mitja je bil sokol in je kot tak vstopil v Osvobodilno fronto slovenskega naroda. Kmalu je spoznal, da revolucija odkriva nepričakovane perspektive za njegova skrita patološka nagnjenja. Že za časa vojne se je odlikoval po okrutnosti, tako da je bil po umoru nedolžnih partizanov pod njegovim poveljstvom celo izključen iz Partije. Kljub temu ga je leto 1945 našlo v vrstah najbolj zanesljivih oznaških teroristov. Sodeloval je pri pokoljih vrnjenih slovenskih domobrancev, pozneje pa se je kot oznovski polkovnik specializiral v organiziranju procesov z izmišljenimi obtožbami. Bil je slovenski sekretar za notranje zadeve in predsednik skupščinskih odborov za notranje zadeve vse do leta 1960. Študiral je pravo, ki ga pa ni nikoli končal... Dejansko je Ribičič oznovec, ki ni nikoli delal nič drugega, kot teroriziral in preganjal druge ljudi.

V teku 25 let se Ribičič ni ničesar naučil: ostal je stari policist. Med tem pa je Kavčič gledal svet z odprtimi očmi in danes razumno piše in govori...

(Dr. L. Sirc v "Klicu Triglava, julij 1969)

Samo načrt!

50,000 družinskih stanovanj naj bi dobila Slovenija v obdobju 1966 do 1970. Nobenih izgledov ni, da bi se tej številki vsaj približali. Med tem ko je bilo predlanskim koncem aprila v gradnji 7,650 stanovanj, se je lani v istem mesecu število znižalo na 7,296; letos pa je v prodaji vsega 6,721 stanovanj.

Strokovnjaki zatrjujejo, da so se na eni strani cene stanovanj že približale evropskemu vrhu, na drugi strani je pa dohodek na glavo prebivalca še vedno zelo zelo nizko na evropski lestvici. Gradnja stanovanj je v letu 1965 dosegla ceno 1,000 Ndin za kvadratni meter stanovanjske površine. Sedaj pa je povprečna cena za kvadratni meter že skoro 2,000 Ndin. Napovedujejo, da ni daleč čas, ko bo cena kv. metru 4,000 Ndin.

—o—

Avtomobilske nesreče

CHICAGO, Ill. — Od štirih avtomobilskih nesreč so v tri vpleteni osebni avtomobili.

Kupčija z nagrobnimi spomeniki sramota za Moskvo!

MOSKVA, ZSSR. — Končno so umetniki in zgodovinarji vendarle predmet za kritiko, ki je režim ni prepovedal. Moskovski mestni svet je namreč sklenil, da bo "likvidiral" 8 mestnih pokopališč, ki so opuščena, zanemarjena in delajo nadlego mestnemu prometu. Za ta sklep so zvedeli razni špekulantje in začeli krasti nagrobne spomenike in jih prodajati na črni borzi.

Med spomeniki so tudi nekateri, ki imajo zgodovinsko ali pa umetniško vrednost in ki bi jih bilo treba ohraniti, tako trdi 18 podpisnikov protestne izjave, sami znani umetniki in akademiki. Nakradeni spomeniki imajo cene do $120.

Očitki letijo posredno tudi na mestno upravo, ki je prezanikrna, da bi ohranila nedotaknjene vse umetniške nagrobne spomenike in pa spomenike, ki so bili postavljeni za odlične zastopnike ruske kulture, na primer za sorodnike Tolstoja, Rimskega-Korsakova, Kropotkina itd.

—o—

Pismenost v Indiji počasi raste

ZDRUŽENI NARODI, N.Y.— Od leta 1950 pa do leta 1968 je pismenost porastla od 15 na 30% prebivalstva Indije. Položaj je še vedno daleč od zadovoljivega, saj od 100 odraslih ljudi še vedno 70 ne zna ne brati ne pisati.

—o—

Oglašajte v "Amer. Domovini"

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Lastnik prodaja hišo za 2 družini z 1 akrom zemlje. Pokličite od 2. pop. do 8. zvečer 531-8327. (153)

Naprodaj

Mala delikatesna trgovina je naprodaj v okolici sv. Vida. Kličite UT 1-5809 po 9. uri zjutraj. —(153)

Solid 2-family

Addison Rd., 6 and 6, 2-car garage, new gas furnace, 40 x 160 lot, carpeting, only $9900. Call John Lorenz.

MAINLINE REALTY

431-8182 Office 221-9381 eves. (153)

Hiša naprodaj

Za dve družini na 881 Babbitt Rd., blizu "Freeway ceste" na severni strani. Lot obsega 385 dolgo, 76½ široko. Cena posestva po dogovoru. Telefon: 731-4022. (153)

Hiša na 1055 E. 68 St. naprodaj

3 spalnice zgoraj, jedilnica, stanovanjska soba, kuhinja, garaža; vse moderno, na novo urejeno, se lahko takoj vselite. Hiša se lahko ogleda vsak dan od 5 do 7 zvečer, cel dan od 10 do 6 v soboto, v nedeljo od 3 do 6. —(154)

Naprodaj

Električni štedilnik, General Electric, z dvema pečicama, v odličnem stanju, se proda. Vprašati po 4. uri pop. tel.: 361-1758. —(153)

Lastnik prodaja

8-sobno hišo, eno ali dvodružinsko, 4 velike sobe spodaj, 4 velike sobe zgoraj, 2 kopalnici, 2 garaži, v dobrem stanju na Norwood Rd. Kličite 431-8652. —(8,12,15,22,29 avg)

POZOR

Kadar nameravate kupiti ali prodati vašo hišo, lot, prazno zemljo ali farmo, kličite nas. Točna postrežba

JOHN KNIFIC REALTY

481-9980 820 E. 185 St. (Tues.x)

Mačkice zastonj

Mačkice se dobi zastonj. Kličite po 5. uri 391-4106. —(154)

CLEVELAND, O.

Ženske dobijo delo

Skušeno pisarniško moč iščejo

Zanesljiva pisarniška moč, sposobna za samostojno delo dobi redno zaposlitev. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo Ameriške Domovine. —(pon., tor., čet.)

Snažilka

Iščemo snažilko za en dan v tednu, na Schaefer Ave. Kličite 361-4976 med 7.30 in 8.30 zvečer. —(12, 13, 15 avg)

Female Help Wanted

Help Wanted — Female

Hand finishing ladies dresses, good wages, clean modern shop, old firm, free parking.

Phone 881-2966

GARVER ENDSLEY CO.

6014 Euclid Ave.

across from Sherman Clothes (153)

Moški dobijo delo

Pršilni pleskar

Stalno delo, najvišje plače in vse ugodnosti za izkusenega pleskarja.

Kličite ali oglasite se pri;

SUPREME FIXTURE MFG. Co.

4868 Chaincraft Rd.

Garfield Heights — 587-0200 (155)

Polni čas pri vzdrževalnem poslu

Družba z delom po vsej deželi najema sedaj v okolici East Clevelanda. Odlična priložnost, naglo napredovanje, posebne koristi in odlične plače. Kličite ali se oglasite na:

17705 Euclid Ave.

692-1200 (153)

POSLUŠAJTE SLOVENSKE PLOŠČE

VSAKO SOBOTO OB 2 POPOLDNE NA CHIN-FM 101, TORONTO. ODDAJO "ŽELELI STE-POSLUŠAJTE" VAM PRINAŠA CENTRAL NEWS, NAJVEČJI DISTRIBUTOR ZA PLOŠČE, KNJIGE IN ČASOPISE V KANADI. Za informacije pišite na

CENTRAL NEWS & VARIETY

256 Augusta Avenue

Toronto 2B, Canada Telefon: 924-5370

F. S. FINŽGAR:

POD SVOBODNIM SONCEM

Nenadoma se carica zgane in da znamenje z roko. Nagne se do lepe dvorjanke Irene, ki je zamišljeno sedela blizu Teodore, in ji naroči, naj pozove Azbada. Presinila jo je z oglenimi očmi, da bi opazila na licu, kako se je zganilo v njenem srcu. Toda Irena je ostala spokojna, dvignila se je, sporočila caričino povelje in v trenutku je klečal pred njo do tal sklonjen načelnik palatinske legije v bleščeči opravi.

"Azbad, pojdi do Epafrodita in ga vprašaj, ali zmagajo arabski žrebci, ki sem jih kupila po njegovem posredovanju!"

Azbad ji je poljubil nogo in odšel v ložo k Epafroditu. Šumenje in šepetanje je utihnilo, govorila je boginja, Teodora z zlatim nimbom krog glave.

"Irena, lep je Azbad!"

"Lep je, sveta despojna!"

"In ti ga ljubiš!"

"Ljubim, če mi veleva tvoja vsemogočnost!"

"A srce ti ne veleva?"

"Moje srce je kakor Janeza Krstnika ob Jordanu!"

"Otrok! Damo ti kobilic in medu namesto žarkega poljuba!"

"In moje ustnice bodo hvalile tvojo dobrotljivo vzvišenost, o despojna!"

Carica se je pomilovalno ozrla na lice Irene, kjer še ni bilo žarke strasti, kjer je v očeh trepetala rosa kakor v kelihu lilije, ki se je odprla ponoči in čista in nedolžna pozdravila jutro.

Azbad se je vrnil.

"Epafrodit, najponižnejši hlapec despojne, leži pred teboj v prahu in prisega na sv. Trojico, da arabci despojne zmagajo. Zastavil je nanje pol milijona zlatih staterov."

Teodori se je lice razvedrilo. Takoj so zadonele trombe, izpod katisme sta se pojavili najlepši kvadrigi.

Ljudstvo je onemelo. Vse se je nagnilo preko ograj, starcem so trepetala telesa, mladina je stiskala pesti.

Eni so vzdihovaje klicali Kristusa na pomoč, drugi so rotili satana in Belcebuba, naj stare kolo višnjevemu.

Konji so stali pod katismo. Stranke zelenih štirje kapadočani, stranke višnjevih štirje arabci. Voznika dvigneta majhne zastavice, po hipodromu pa, kakor bi se začudilo morje. Mogočen Got v višnjevi tuniki (Srajca) je dvignil praporec in na njem se je pojavil grb Teodorin.

"Despojna dirka!"

Lica zelenih so prebledela; milijone bi vsuli drage volje v Bospor za hrano hudičem ali bi jih dali v cerkev svete Sofije, samo da bi zmagal zeleni in osramotil njih najhujšo nasprotnico. Pristaši višnjevih in dvora so trepetali v strahu, če propadejo arabci. Sam Epafrodit se je skrčil in zgubal od groze. Vedel je, da mu gre sedaj za življenje in imetje. Premislil je, kako bo naglo stekel iz hipodroma, se vkrcal na najhitrejšo ladjo in zbežal. Drobne oči so mu zlezle pod obrvi in čakale.

Carica se je dvignila. Vzela je Justinijanu belo tkanino iz rok in jo vrgla ponosno in samozavestno v areno. Ko se je bela rutica dotaknila peska, sta padla praporca voznikoma iz rok, dvignil se je pesek pod kopiti, zavihrali sta zelena in višnjeva tunika in hkrati izginili na ovinku krog mete (Meta = steber, ob katerem se odloči zmaga) ob Kačjem stebru. Ljudstvo ni ganilo, ni žugnilo, ves hipodrom se je izpremenil v molčeč marmor. Igrala se je igra za milijone, igrala za ugled polovice mesta, igrala za čast carice, igrala njej v pogibel. Vse je koprnelo, vse se treslo in drgetalo, Justinijan si je zasenčil oči z roko, samo Teodora je stala ob robu katisme s stisnjenimi ustnicami, roka je bila skrčena v pest; na njenem krasnem licu — kakor lezbiški marmor — ni trenil živec, valovite prsi se niso ganile.

Petkrat so privihrali nedosežni konji krog mete. Za glavo, za konjski vrat morda je tu in tam presegel zeleni višnjevega ali višnjevi zelenega. Vedno vštric. Bil je pogon, kakršnega arena še ni doživela. Stari bogataši, patriciji in bojevniki, ki so zaigrali in priigrali milijone v hipodromu, so si razgrizli ustnice do krvi v grozni vzburjenosti. Čedalje bolj se je množica nagibala preko ograj in ovenčanih naslonjal, skoraj bi se bila utrgala in zgrmela v areno.

Konji so zavili v šesti krogotek. Šestič in še sedmič, kdo zmaga? Tedaj je zeleni voznik popustil vajeti. Dolgi bič je zažvižgal in počil po vrlih kapadočanih. Konjem so glave klonile do tal, iz gobcev jim je brizgnila pena in v enem skoku so prehiteli arabce za celo svojo dolgost. Tedaj je vzbuknilo med zelenimi in zagrmelo med višnjevimi. Zeleni so zmagalno klicali: "Bij, goni, tolci, naprej, naprej!" Višnjevi so tolkli in cepetali nad Gotom: "Pusti vajeti, udari z bičem! Nalašč noče, ubijte ga! Smrt mu!"

Gotu pa so se vedno bolj valovile mišice na rokah, vajeti so bile napete ko struna, visel je preko voza, konji so ga vlekli z vajetmi, ki jih je imel privezane krog pasa. Razdalja med kapadočani in arabci se je podaljšala še za korak. Gotov hrbet se je upognil v groznem naporu, konji so besneli, ljudstvo je čakalo, da zdaj zdaj omaga, da izgubi zavest, da se zvrne pod konje in zaigra strašno igro. Bližala sta se v sedmem krogoteku meti. Še enkrat, poslednjič.

Prav kratko pred ovinkom se Got nagne. Od stranke višnjevih se dvigne krik groze. Tisoči so se zagrabili za glavo in si pulili lase. Vse izgubljeno! Zatisnili so si oči. Zeleni pa so zadivjali od veselja, metali vence proti konjem in kričali: Zmaga, zmaga! A tedaj se zabliska prav na ovinku Gotu nož v rokah. Prerezal je vajeti. Sproščeni arabci so zdivjali. Kar padli so proti ovinku, zadeli kapadočane in jih odbili na stran, vtem je počil prvič Gotov bič, še trenutek, dva, trije udarci, Teodora je zmagala.—

Ozračje se je streslo od vzklikov nad hipodromom, da je onemelo šumenje morja in valov, in sonce bi zatemnelo od cvetja, ki se je vsulo v areno na čast zmagovalki Teodori, veliki despojni.

Carica se je smehljala in pila iz čaše slavohlepja. Signali so zadoneli in klicarji so na vseh krajih naznanjali uro odmora in pogoščenje velike despojne, zmagovalke. Katisma se je izpraznila, dvor je odšel po hodniku v palačo, ki je stala tik za hipodromom.

Azbad je spremljal Ireno.

"Svet še ni nosil carice, kot je despojna!"

"Njena vsemogočnost zmaguje povsod!"

"Irena, tvoje lice je kakor zarja! Ti ljubiš zmagovalce."

"Jaz ljubim junake! Moj oče je bil in živel kot junak in padel kot junak! In moj stric je junak! Trdnjava Toperos je varna, odkar jo brani on!"

(Dalje prihodnjič)

Za vezanje vžigalic

TOLEDO, O. — Za povezovanje vžigalic porabijo povprečno letno v naši deželi okoli 500 ton tanke jeklene žice.

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

PIZZA-PICKUP & DELIVERY
S.W. side. Small plaza loc.
Established.
HE 6-1510 aft. 4 p.m.
(154)

PRINT SHOP NW sub. Offset, letter press. Est. 9 yrs. Compl. shop and ofc. equipt. unlimited. Liv. quarters—4 rms. Gross $30,000. Bus. & equipt. and/or bldg.
LAKE PRINTING CO. 833-9583
(154)

BEAUTY SHOP AND BLDG.
7 rm. apt., 2 car gar., shop downstairs, plus nice bsmt. All equip. incl. Owner transferred. 3600W-1300N. 486-9435
(154)

GROCERY and LIQUOR STORE
1137 W. 55th. $18,000.
HE 6-0680
(153)

REAL ESTATE FOR SALE

SKOKIE—Brk. 2 Flat 6 rms. 3 bdrm., 1½ ba. Side drive, full bsmt. Near everything. Owner.
677-8107 — 677-9894
(154)

CALUMET CITY — 5 rm. brk. 3 bdrm. 1½ ba. Mod. kit. w/built ins. Full bsmt. w-w crptg. cent. a.c. $26,000. Owner 862-8180
(154)

CHICAGO, ILL.

FEMALE HELP

Housekeeper and Helper — for Home Econ. Test Kitchen. Doing food testing and photography. 5 da. wk. 8 hr. da. Paid vac. Uniforms furnished. Good pay. WH 4-6459
(153)

COOK
Wanted immediately in Small Residence Club for career girls. Permanent position. Good salary, room, board and benefits.
Phone MI 2-4366
(154)

MALE HELP

TOVARNIŠKI INDUSTRIJSKI INŽENIR
Srednje-atlantski predel
MANHATTAN INDUSTRIES INC.
PO VSEJ DEŽELI ZNANA OBLAČILA IZ MNOGIH TOVARN
Izdelovalci ženske, moške in otroške obleke. Odlične možnosti rasti za I.D. z 1 do 4 let skušnje. Odlična plača. Velike ugodnosti. Pošljite kratek opis na oddelek za osobje.
MANHATTAN INDUSTRIES INC.
25 Deboer Dr.
Glenrock, New Jersey
(153)

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

3 BDRM. on 63rd St. Brick-3 yrs. old. Nr. St. Rene's $24,200.
By owner. 586-5453
(154)

BUSINESS OPPORTUNITY

ANTIQUES and Misc. Treasurer Shop. - Must sell. Calif. bound.
$2,500 plus inventory.
BA 1-6558; 375-3404

MEAT MARKET and GROCERY STORE
Downtown loc. W. suburban area.
Call: 355-4709 after 6
(155)

BEAUTY SALON — North Shore, priced to sell, exc. bus. opportunity. Contact — Mr. Dominic - days.
VE 5-1818
(154)

HOUSEHOLD HELP

EXCEPTIONAL woman for physician's family. Lite housework. Must enjoy children. Drive. Flexible schedule. Own apt., TV.
Call 438-6513

COOK — Exp. Live-in. Sep. apt. 3 bdrm. liv. rm., ba. Htd. Air-cond.
GL 8-6900. Brother Tracy
(154)

HOUSEKEEPER for motherless home. — Reliable woman, 25 to 40. Live in, room and board, $25 wk. After 4:30 p.m. Call 598-2096.
(154)

MALE HELP

EXPERIENCED METALLURGIST
IMMEDIATE OPENINGS
— in —
MALLEABLE IRON HEAT TREATMENT
— also —
MOLDERS — GRINDERS
Steady employment, paid hospitalization, illness and accident insurance, paid vacations, paid holidays, pension plan. Good working conditions in pleasant surroundings.
Apply. Call or Write: Personnel Office
Marion Malleable Iron Works, Inc.
9th St. and Miller Ave., Marion, Indiana
(154)

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA
1053 East 62 St. 431-2088
17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM
15301 Waterloo Road 531-1235

K S K J
AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA
(K.S.K.J.)
NAJSTAREJŠA SLOVENSKA KATOLIŠKA PODPORNA ORGANIZACIJA V AMERIKI
sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu.
- izdaja najmodernejše vrste zavarovalnin za odrasle in za mladino:
- od $500.00 do $15,000.00 posmrtnine
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vsote $600.00
- za odrasle člane bolniško podporo
- članom posodi denar za nakup doma.

Za seznam in pojasnila o tajniku ali tajnici v vaši okolico izpolnite izrezek in pošljite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K.S.K.J.)
351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431
Radi bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice) v naši okolici.
IME .....
NASLOV .....
MESTO .....
DRŽAVA ..... CODE .....

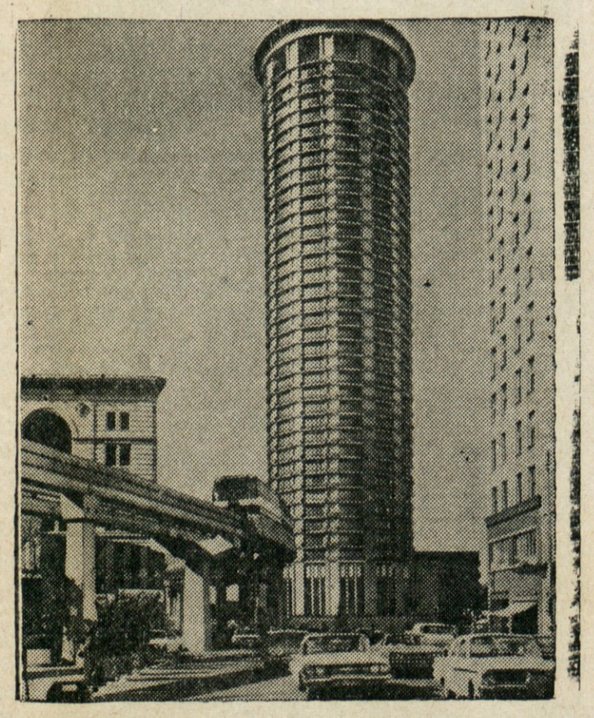

HOTEL V STOLPNICI — V Seattlu so nedavno končali gradnjo 40-nadstropne okrogle stolpnice, hotela s 450 sobami. Pri gradnji so posebej obilno uporabljali aluminij.

MULLALLY POGREBNI ZAVOD

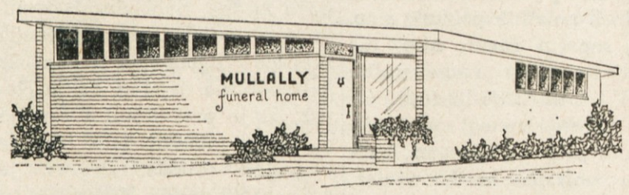

Nahaja se med Memorial Shoreway in Lake Shore Blvd.
365 E. 156th St. KE 1-9411
★ Vse predpriprave v naši posebni privatni sobi.
★ Vera, narodnost in privatni običaji upoštevani.
★ Parkirni prostor. Zračevalni sistem.
24 urna ambulančna posluga in aparat za vdihavanje kisika.

1890 1969

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z globoko žalostjo v naših srcih naznanjamo, da je umrla naša ljubljena zena, mati, stara in prastara mati in tašča,

MARY MERVAR

Previdena s sv. zakramenti je zaspala v Gospodu 16. julija 1969. Rojena je bila 13. februarja 1890 v Šmihelu pri Žužemberku, odkoder je prišla v Ameriko leta 1906.

Pogreb se je vršil 18. julija 1969 iz pogrebnega zavoda Jos. Žele in sinovi v cerkev St. Williams, kjer je pogrebno sv. mašo daroval Father Brodnick. — Potem pa smo pokojnico prepeljali na pokopališče ALL SOULS in jo položili k večnemu počitku v družinsko grobnico.

Pokojnica je bila članica društva sv. Helene št. 193 KSKJ.

S tem se iskreno zahvalimo Father Brodnicku za molitve v pogrebnem zavodu in za darovano pogrebno sv. mašo. Father Koegel pa sprejmi našo zahvalo za česte obiske pokojnice na domu in za tolažilne besede, ki je z njimi olajšal dneve trpljenja, ravno tako pa tudi za molitve v pogrebnem zavodu.

Srčna hvala vsem, ki so ob oder pokojnice položili tako lepe vence cvetja, vsem, ki darovali za sv. maše in vsem, ki so darovali za Dom ostarelih na Neff Rd. —

Toplo se zahvalimo vsem, ki so pokojnico prišli kropit in molit ob njeni krsti; vsem, ki so se udeležili pogrebne sv. maše in vsem, ki so jo spremili na pokopališče. — Hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago za spremstvo na pokopališče. Posebej se zahvalimo članom in članicam društva sv. Helene za lepo slovo od svoje umrle sosestre.

Hvala pogrebcem vnukom pokojnice ki so nosili njeno krsto.

Iskrena hvala vsem, ki so nam pismeno ali ustmeno izrekli svoje sožalje, kakor tudi vsem, ki so nam v dnevih bolezni naše drage pokojnice in v dnevih njene smrti bili na pomoči. Posebno se za to zahvalimo Mr. in Mrs. Louis Jerkič in Mr. in Mrs. Bob Price.

Hvala osebju pogrebnega zavoda Jos. Žele in sinovi za vzorno urejen pogreb in za vsestransko izvrstno postrežbo.

Ljuba žena, draga mati, stara in prastara mati in tašča, počivaj v miru v tej blagoslovljeni ameriški zemlji in lahka naj Ti bo njena gruda!

Bog Te je poklical k Sebi, da Te za vsa Tvoja dobra dela, ki si jih obilo storila na tem svetu in za vso Tvojo ljubezen do vseh nas, obilno poplača z večnim veseljem v društvu svojih izvoljenih. Mi žalujemo za Teboj in se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo in hvaležnostjo v naših mislih in molitvah!

Žalujoči:
FRANK — soprog
FRANK JR., JOSEPH, JOHN, LOUIS, EDWARD — sinovi
MARY por. MRAMOR, ANN por. REESE,
JOSEPHINE por. AMBROSE — hčere
ALICE, ROSE, BETTY, HEDY, — snahe
TONY, HERSCHEL, DICK — zetje
16 VNUKOV IN VNUKINJ —
10 PRAVNUKOV in PRAVNUKINJ
OSTALO SORODSTVO

Cleveland, O., 12. avgusta 1969.

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov: .....
.....
Moj novi naslov: .....
.....
MOJE IME: .....

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO